УДК 37.091.64:004.08:811.111

Хомишак Оксана Богданівна
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри порівняльної педагогіки
та методики викладання іноземних мов
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, м. Дрогобич, Україна
ORCHID ID 0000-0003-3909-7439
khomyshak@ukr.net

Патієвич Ольга Василівна
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов для природничих факультетів
Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів, Україна
ORCID ID 0000-0001-6640-1219
olya.mylyk@gmail.com

РОЗВИТОК ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ З ВИКОРИСТАННЯМ ПРОГРАМНОГО ЗАСОБУ STORYJUMPER

Анотація. Ретроспективний аналіз свідчить, що традиційно процес навчання відбувався в межах тріади «учитель – учень – підручник». Однак науково-технічний прогрес XXI століття додав до цієї взаємодії таку важливу ланку, як цифрові технології. Упродовж тривалого часу паперовий підручник уважався основним засобом навчання, а вчитель – єдиним джерелом знань. Проте сьогодні до взаємодії учителя та учня як суб'єктів освітнього процесу на уроці активно долучаються цифрові технології, оскільки дають можливість миттєвого доступу до всебічної інформації та наукового знання, що невпинно нагромаджується та збагачується. З огляду на це професійне становлення майбутнього вчителя іноземної мови без володіння цифровою компетентністю, що охоплює впевнене, критичне та відповідальне використання і взаємодію з цифровими технологіями для навчання, роботи та участі в житті суспільства, неможливе. Отже, комп'ютеризація та інформатизація освіти зумовлюють пошук нових підходів до фахової підготовки майбутнього вчителя, зокрема англійської мови. У статті розкрито зміст програми навчальної дисципліни «Сучасні технології навчання англійської мови у закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО)» з циклу професійної підготовки студентів напряму «6.02030302 Філологія. «Мова і література (англійська)» Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (2017/2018 навчальний рік). На основі набутого педагогічного досвіду обґрунтовано доцільність формування цифрової компетентності майбутнього вчителя англійської мови у процесі його фахової підготовки. Проілюстровано результати вивчення вище вказаної дисципліни на прикладі студентської проєктної роботи, презентованої як фрагмент електронного посібника як доповнення до чинного підручника з англійської мови для 1-го класу ЗЗСО. Проаналізовано фрагмент електронного посібника та доведено, що програма-шаблон дає змогу майбутньому вчителеві англійської мови самотужки укладати, розробляти, структурувати і систематизувати мовні та мовленнєві завдання, наповнювати контент мультимедійним матеріалом (аудіо-, відео-, статичною і / або динамічною анімацією) за умови дотримання певних лінгвометодичних, психолого-педагогічних та ергономічних параметрів. Унаслідок опитування студентів встановлено, що цифрові технології удосконалюють процес навчання іноземної мови завдяки миттєвості доступу до всебічної, професійно значущої та аутентичної інформації, мультимедійності, креативності, інтерактивності та можливості міжкультурної взаємодії, що забезпечує досягнення освітніх цілей, а цифрова компетентність є невід'ємною складовою частиною професійної підготовки майбутнього вчителя англійської мови в сучасних умовах.

Ключові слова: цифрова компетентність; професійна підготовка; електронний посібник; програма Storyjumper; майбутній учитель англійської мови.

© О. Б. Хомишак,, О.В. Патієвич, 2020.

1. ВСТУП

Постановка проблеми та її актуальність. У Концепції Нової української школи (НУШ) (2016 р.), Законі України про освіту (2017 р.) і Рекомендаціях Європейського парламенту та Ради Європейського Союзу (2018 р.) зазначено, що однією з ключових компетентностей є цифрова компетентність [1], [2], [3].

В умовах глобалізації, інформатизації та дигіталізації іншомовної освіти відбувається постійне збагачення інформаційних потоків й інтенсивне оновлення наукового знання, що актуалізує проблему формування цифрової компетентності вчителя та учня, а також розвитку умінь чотирьох *К*: *К*олаборація, *К*реативність, *К*омунікація та *К*ритичне мислення. В оновленій навчальній програмі з іноземних мов для 1−4 класів (2018 р.) передбачено володіння учнем цифровою компетентністю для онлайн взаємодії зі співрозмовником [4, с. 99−100]. Тож окреслені освітні орієнтири детермінують доцільність пошуку нових підходів, форм, методів, засобів навчання та осучаснення освітніх програм і навчально-методичного забезпечення фахового становлення майбутнього вчителя іноземної мови відповідно до вимог сучасності.

У контексті реформування шкільної освіти з орієнтацією на кращі європейські освітні практики перед педагогічними закладами вищої освіти постає нагальна потреба у формуванні цифрової компетентності майбутнього вчителя, зокрема англійської мови, як невід'ємного складника його професійної підготовки, оскільки сучасний педагог повинен знати професійно значущі іншомовні інформаційні ресурси, найновіші технічні та електронні засоби навчання, мати сформовані практичні вміння їх застосування, а також перманентно розвивати творче методичне мислення, яке допоможе в розв'язанні різноманітних навчальних завдань та досягненні освітніх цілей на уроці англійської мови за допомогою цифрових технологій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Низка сучасних науково-методичних розвідок присвячена дослідженню методики використання цифрових технологій у системі шкільної освіти в різних галузях знань. Вагомий внесок у розроблення концептуальних, теоретичних і методичних засад інформатизації та комп'ютеризації освітнього процесу та вивчення сучасних цифрових технологій висвітлено в працях таких науковців, як В. Биков, М. Вембер, Р. Гуревич, М. Жалдак, М. Кадемія, В. Лапінський, Н. Морзе, О. Спірін, В. Кухаренко, К. Колос, Л. Лупаренко та ін. Деякі методичні аспекти вдосконалення іншомовного освітнього процесу за допомогою цифрових технологій на різних етапах навчання розкрито в дослідженнях Т. Коваль, С. Ніколаєвої, Л. Морської, Є. Полат, О. Шестопал, Дж. Гамер, Дж. Сокет, С. Стіл. Питання професійно-методичної підготовки вчителів іноземної мови до навчання в початковій школі висвітлено в працях О. Бігич, О. Котенко, С. Роман, Л. Калініної, І. Самойлюкевич та ін. Утім проблема здійснення цифрової підготовки майбутнього вчителя англійської мови не чітко окреслена та недостатньо вивчена в сучасних методичних студіях. З огляду на це **метою статті** є висвітлення результатів пробного навчання задля формування цифрової компетентності майбутнього вчителя англійської мови в межах вивчення дисципліни з циклу професійної підготовки.

2. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Для розв'язання окреслених завдань було використано низку взаємопов'язаних теоретичних та емпіричних методів дослідження. Наукова розвідка базується на таких теоретичних методах, як аналіз, синтез, систематизація та узагальнення наукового знання і передового вітчизняного та зарубіжного досвіду з електронної лінгвометодики, які були використані для дослідження проблеми вдосконалення професійної підготовки

майбутніх учителів англійської мови за допомогою цифрових технологій. Крім того, у роботі використано емпіричні методи – спостереження, анкетування, бесіда та пробне навчання.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Згідно з Концепцією НУШ, модернізація освітнього процесу повинна відбуватися на основі впровадження діяльнісного, інтегрованого та проєктного навчання, що зумовлює пошук нових підходів, форм та методів фахової підготовки майбутнього вчителя англійської мови.

У сучасній методиці навчання англійської мови розрізняють ряд підходів, які мають свою специфіку, а саме:

- компетентнісний підхід передбачає формування в студентів англомовної комунікативної компетентності;
- культурологічний підхід охоплює взаємопов'язане навчання англійської мови та культури;
- рівневий підхід орієнтує процес навчання англійської мови на європейські рівні володіння мовою (відкриття, виживання, рубіжний, просунутий, автономний, компетентний);
- комунікативно-діяльнісний підхід має на меті моделювання навчально-мовленнєвої ситуації реального спілкування й організовує виконання студентами вмотивованих мовленнєвих дій для реалізації комунікативних завдань;
- рефлексивний підхід передбачає усвідомлення студентами якості й результативності своєї діяльності (учіння як засобу та іншомовної мовленнєвої діяльності як мети), прагнення до їх удосконалення, самоконтроль і самооцінку.
- професійно орієнтований підхід має на меті взаємопов'язане формування в студентів англомовної комунікативної та професійної компетентностей.

На наш погляд, методично виправданим в умовах закладу вищої освіти педагогічного профілю є застосування професійно орієнтованого навчання іноземної мови, оскільки це дає змогу взаємопов'язано формувати в студентів іншомовну комунікативну компетентність й фахову компетентність водночас. У контексті такого підходу основний акцент ставиться саме на формуванні фахової компетентності, а іншомовна компетентність формується «побіжно» − у процесі засвоєння предметного змісту.

На думку сучасних науковців (С. Ю. Ніколаєвої, О. Б. Бігич, Н. Ф. Бориско, Г. Е. Борецької та ін.), структура фахової компетентності вчителя іноземної мови містить професійну іншомовну комунікативну компетентність, професійні компетентності (україномовну комунікативну, філологічну, психолого-педагогічну та методичну) та загальні компетентності (загальнонаукові, соціально особистісні та інструментальні) [5, 38−39].

Однак, на наш погляд, невід'ємним компонентом фахової компетентності сучасного вчителя англійської мови є цифрова компетентність, яка охоплює здатність впевнено, критично та відповідально використовувати цифрові технології для навчання, роботи та участі в суспільстві [3, с. 13]. У нашій розвідці ототожнюємо поняття «цифрова компетентність» з поняттям «інформаційно-цифрова компетентність», яке часто застосовують у сучасній науково-методичній літературі,

оскільки послуговуємось визначенням, запропонованим у Рекомендаціях Європейського парламенту та Ради Європейського Союзу (2018 р.).

Отже, гострою потребою сьогодення є відповідна професійно-методична підготовка майбутнього вчителя англійської мови з метою формування цифрової компетентності. Як свідчить шкільна практика, учитель часто використовує застарілі засоби навчання, він недостатньо компетентний у цифрових технологіях на відміну від учня. Учитель англійської мови не завжди вміє розв'язувати навчально-методичні завдання за допомогою нових технічних засобів, працювати з великими інформаційними потоками, які невпинно нагромаджуються та оновлюються, критично й методично коректно аналізувати та відбирати аутентичний навчальний матеріал, розробляти та структурувати власні електронні засоби навчання, працювати онлайн у навчальних, професійних, соціальних і наукових проєктах, у команді тощо.

З огляду на сучасні тенденції в іншомовній освіті та реформування її шкільної ланки ми розробили навчальну програму дисципліни «Сучасні технології навчання англійської мови у ЗЗСО» для студентів напряму підготовки 6.02030302 Філологія. «Мова і література (англійська)», вивчення якої тривало впродовж 2017/2018 навчального року. У програму дисципліни було інтегровано поняття «цифрові технології» та здійснено пробне навчання методики використання цих технологій в освітньому процесі з англійської мови в школі.

Пропонуємо для ознайомлення короткий зміст вищевказаної дисципліни. Метою викладання навчальної дисципліни «Сучасні технології навчання англійської мови у ЗЗСО» є формування цифрової компетентності студентів для реалізації їх професійних функцій учителя англійської мови в майбутньому.

Завдання дисципліни:

- ознайомити студентів із найсучаснішими інформаційними освітніми ресурсами, технічними та електронними засобами навчання англійської мови, а також сформувати основи відповідних практичних умінь.
- на базі сформованих практичних умінь розвивати в студентів творче методичне мислення, яке допоможе їм у розв'язанні різноманітних навчальних завдань, що виникають в освітньому процесі з англійської мови в школі, з допомогою цифрових технологій.

Унаслідок вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- основні методичні категорії;
- сучасні технічні та електронні засоби навчання;
- програмні продукти для навчання англійської мови;
- методи та форми роботи за допомогою цифрових технологій на уроці англійської мови;
- програми-шаблони для тренування, оцінювання та контролю навчальних досягнень учнів з англійської мови.

Заплановані результати навчання:

- уміння оперувати основними поняттями, пов'язаними з сучасними цифровими технологіями;
- уміння визначати та обирати раціональні форми роботи на уроці за допомогою цифрових технологій;
- уміння використовувати технічні та електронні засоби в навчанні всіх видів мовленнєвої діяльності та мовних аспектів;
- уміння формувати та визначати рівень сформованості лінгвістичної та комунікативної компетентностей за допомогою цифрових технологій;

- уміння конструювати урок з англійської мови за допомогою використання цифрових технологій на усіх його етапах;
- уміння виготовляти власні наочні посібники та роздавальний матеріал за допомогою цифрових технологій;
- уміння проєктувати та створювати власні електронні інтерактивні навчальні посібники для проведення уроку англійської мови;
- уміння відбирати навчально-методичний матеріал в іншомовних інформаційних освітніх ресурсах, критично аналізувати його та творчо використовувати в освітньому процесі.

Програма нової дисципліни передбачає таку тематику лекцій (10 годин) та практичних занять (10 годин):

Тема 1: Цифрові технології в навчальному процесі з англійської мови (лекція (2 години) та практичне заняття (2 години)).

Мета: ознайомити з поняттями «цифрові технології», «інформаційні освітні ресурси» та дослідити способи застосування цифрових технологій, щоб підвищити ефективність навчання англійської мови у ЗЗСО.

Обладнання: комп'ютер з ОС Windows та пакетом програм Microsoft Office, під'єднаний до локальної мережі ДДПУ імені І. Франка та мережі Інтернет.

План

1. Поняття «цифрові технології» та «інформаційні освітні ресурси».
2. Критерії відбору англомовних інформаційних освітніх ресурсів.
3. Порівняльна характеристика аутентичних англомовних та українських інформаційних освітніх ресурсів.
4. Використання інформаційних освітніх ресурсів у навчанні англійської мови.

Методи навчання: мозковий штурм, ментальна карта, скетчінг, відеоурок, аналіз, синтез, систематизація, проєктна робота.

Тема 2: Сучасні засоби навчання англійської мови (лекція (2 години) та практичне заняття (2 години)).

Мета: з'ясувати, пояснити класифікацію сучасних технічних засобів, формувати вміння створення, контентного наповнення, використання сучасних електронних засобів на уроці англійської мови та оволодіти відповідною методикою.

Обладнання: комп'ютер з ОС Windows та пакетом програм Microsoft Office, під'єднаний до локальної мережі ДДПУ імені І. Франка та мережі Інтернет, програмне забезпечення (Storyjumper, FlipPDF, CourseLab).

План

1. Засоби навчання та їх класифікація
2. Електронні посібники з англійської мови.
3. Онлайн додаток до паперового підручника з англійської мови.
4. Використання програм-шаблонів (Storyjumper, FlipPDF, CourseLab) для створення електронного посібника з англійської мови.

Методи навчання: мозковий штурм, ментальна карта, скрайбінг, відеоурок, аналіз, синтез, систематизація, проєктна робота.

Тема 3. Методика формування англомовної комунікативної компетентності учнів за допомогою цифрових технологій (лекція (2 години) та практичне заняття (2 години)).

Мета: охарактеризувати поняття «аудіо-, відеоподкаст», формувати вміння використання цифрових технологій у проєктній діяльності на уроці англійської мови.

Обладнання: комп'ютер з ОС Windows та пакетом програм Microsoft Office, під'єднаний до локальної мережі ДДПУ імені І. Франка та мережі Інтернет, програмне забезпечення Windows Movie Maker.

План

1. Поняття «аудіо/відеоподкаст».
2. Використання аудіо-, відеоподкастингу на уроці англійської мови.
3. Формування комунікативної компетентності в проєктній діяльності за допомогою цифрових технологій.
4. Використання цифрових технологій на всіх етапах уроку англійської мови.

Методи навчання: мозковий штурм, технологія «перевернутий клас», аналіз, синтез, систематизація, проєктна робота.

Тема 4. Сучасні технології оцінювання і контролю навчальних досягнень учнів з англійської мови (лекція (2 години) та практичне заняття (2 години)).

Мета: ознайомитись з особливостями організації мережевого моніторингу знань, умінь і навичок учнів з англійської мови та формувати вміння укладання та використання комп'ютерного тестування на уроці.

Обладнання: комп'ютер з ОС Windows та пакетом програм Microsoft Office, під'єднаний до локальної мережі ДДПУ імені І. Франка та мережі Інтернет, програмне забезпечення Hot Potatoes.

План

1. Комп'ютерний тест як засіб контролю в навчанні англійської мови.
2. Типи, види тестів і технологія використання.
3. Розробка тестових завдань за допомогою комп'ютерної оболонки (HotPotatoes, MyTest, Test-W2, LearningApps).

Методи навчання: мозковий штурм, ментальна карта, відеоурок, аналіз, синтез, систематизація, проєктна робота.

Тема 5. Професійний розвиток учителя-філолога в сучасному інформаційному просторі (лекція (2 години) та практичне заняття (2 години)).

Мета: ознайомити з поняттями «цифрова компетентність», «блог», охарактеризувати типи і види блогів та формувати вміння створення і використання блогів учителем англійської мови.

Обладнання: комп'ютер з ОС Windows та пакетом програм Microsoft Office, під'єднаний до локальної мережі ДДПУ імені І. Франка та мережі Інтернет, браузер Google Chrome.

План

1. Професійно-методична компетентність учителя, її складники та шляхи вдосконалення.
2. Цифрова компетентність учителя англійської мови.
3. Блог учителя англійської мови як засіб його професійного розвитку.

Методи навчання: мозковий штурм, відеоурок, аналіз, синтез, систематизація, технологія «Шість капелюхів», проєктна робота.

У процесі навчання з метою формування цифрової компетентності майбутніх учителів англійської мови ми актуалізували елементарні знання студентів цифрових технологій за допомогою мозкового штурму й створення ментальних карт, ознайомили їх з категоріальним апаратом дисципліни та теоретичним матеріалом на лекційних заняттях згідно з програмою. На основі інтерактивних форм роботи студенти-філологи аналізували та критично осмислювали нову інформацію і проєктували можливості використання цифрових технологій в освітньому процесі з англійської мови в ЗЗСО відповідно до запропонованої тематики. На практичних заняттях майбутні вчителі вивчали практичні аспекти використання цифрових технологій у навчанні англійської мови з урахуванням лінгвометодичних, психолого-педагогічних та ергономічних особливостей, виконували власні проєктні роботи для вдосконалення іншомовного освітнього процесу в школі та презентували їх в аудиторії.

Наприклад, на одному з практичних занять на тему «Сучасні засоби навчання англійської мови» студенти ознайомились з різними програмами, які дають змогу створювати електронні посібники, а саме:

CourseLab – програма для створення електронних посібників за шаблонними технологіями. Це потужний і водночас простий засіб для швидкого створення інтерактивних навчальних матеріалів, які можуть складатися з окремих блоків – об'єктів. CourseLab містить бібліотеку стандартних об'єктів і шаблонів, яку можна доповнювати з різних джерел, зокрема створених користувачем. Доступ до об'єктів і шаблонів можливо отримати через зручний інтуїтивний інтерфейс. Об'єктний підхід також дає змогу додавати до посібника будь-який мультимедійний контент (звук, відео, об'єкти Flash, Shockwave, Java). Програмне забезпечення CourseLab передбачає засоби імпорту презентацій формату Microsoft Power Point у навчальний матеріал, а також містить вбудовані засоби створення анімаційних об'єктів із можливістю синхронізації звукового супроводу, створення тестів і проведення тестувань рівня знань учнів. Під час виготовлення посібника автор обирає готові об'єкти з бібліотеки CourseLab і створює додаткові, користуючись шаблонами та розробляючи сценарій багатооб'єктних взаємодій, послідовності появи об'єктів, їх розташування на сторінках посібника [6, 35].

FlipPDF (https://www.flipbuilder.com/) − програма, яка дає можливість створювати посібник на основі цифрової публікаціїї, додавати відео та анімаційні елементи.

Storyjumper (https://www.storyjumper.com/) – це ресурс, який забезпечує набором інструментів для створення ілюстрованих книжок з різними історіями для дітей з використанням власних матеріалів або із сайту. Користування ресурсом безкоштовне.

Студентам було запропоновано ознайомитись з цим ресурсом та обрати одну з програм і спроєктувати фрагмент електронного посібника з англійської мови як доповнення до чинного підручника 1 класу (тема – на вибір), щоб формувати комунікативну компетенцію учнів, дотримуючись таких параметрів:

1. Психофізіологічні параметри.

Ергономіка та дизайн: а) чіткість, добре організовані, зручність для використання; б) використання відповідних шрифтів та стилів, виділень, заголовків, логічність; в) естетичність оформлення та кольорова гамма; г) якість; ґ) педагогічна доцільність; д) відповідність віковим та психологічним особливостям учнів; е) достатній та різноманітний формат / зміст; є) зв'язок наочних матеріалів з текстом.

2. Мовний аспект:

1) Лексика: а) насиченість та різноманіття; б) відповідність програмі, потребам учня та практичному використанню; в) відповідність стилю; 2) Граматика: а) точність та вірогідність; б) чіткість презентації / пояснення; в) повнота / різноманітність та спрямованість на комунікацію; г) зосередження на формі / значенні; ґ) підхід: дедуктивний, індуктивний, диференційований; д) досягнення аутентичності.

3. Соціолінгвістичний аспект:

а) відповідність / доречність; б) сучасність; в) неупередженість; г) залучення до культури.

4. Дидактична цінність:

1. Загальні навички: а) збалансований розвиток пізнавальної діяльності; б) розвиток навичок логічного мислення та послідовності; в) забезпечення наступності в навчанні; г) зв'язок із дійсністю; ґ) дозованість матеріалу.
2. Рецептивні навички: а) слухання (аутентичність, різноманітність мовців, акцентів, комунікативних ситуацій, робота над вимовою / інтонацією / наголосом); б) читання (різноманіття стилів і жанрів, аутентичність / практичність, сучасність та актуальність тематики).
3. Продуктивні навички: а) говоріння (за зразком, наявний ступінь контролю: контрольоване, кероване, вільне, різноманіття комунікативних ситуацій, зворотний зв'язок); б) писемне мовлення (різноманіття завдань / комунікативних ситуацій, орієнтоване на процес / результат, розвиток творчих навичок, відповідність дидактичного супроводу) [7, 134].

Проілюструємо та прокоментуємо проєкт фрагмента електронного посібника, розробленого студенткою першого (бакалаврського) рівня вищої освіти навчально-наукового інституту іноземних мов Мартою Митник за допомогою програми Storyjumper.

Рис. 1. Зразок титульної сторінки електронного посібника

Як бачимо (Рис.1), на першій сторінці посібника міститься назва пісенного матеріалу *«Let's go to the zoo»*, який може бути основою для навчання англійської мови на певному етапі уроку в 1 класі відповідно до тематики та програмових вимог. Яскрава ілюстрація титульної сторінки цікава, приваблива і мотивувальна для молодших школярів, окрім того, може бути використана в роботі з піснею на передтекстовому етапі для прогнозування теми уроку.

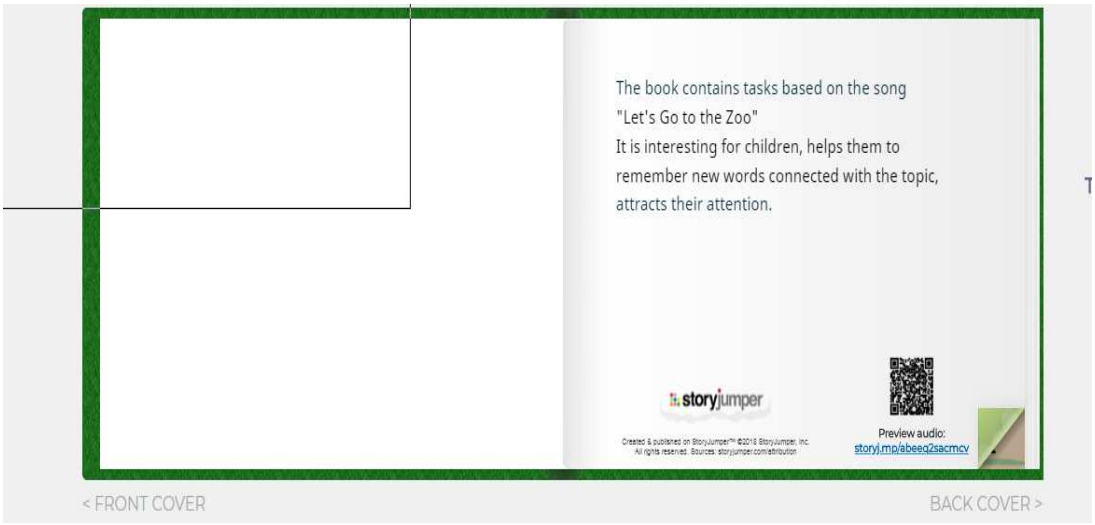

Рис. 2. Зразок передмови до електронного посібника

Далі на с. 2 запропоновано коротку анотацію електронного посібника.

Рис. 3. Зразок 3-4 сторінок електронного посібника

Як бачимо, тема для вивчення «У зоопарку» розпочинається з прослуховування пісні на основі вбудованого аудіоматеріалу та з вербальною опорою на текст. Далі авторка пропонує ознайомлення з новими лексичними одиницями, семантизація яких здійснюється безперекладним способом на основі кореляції слів у речення (див. рис.3.).

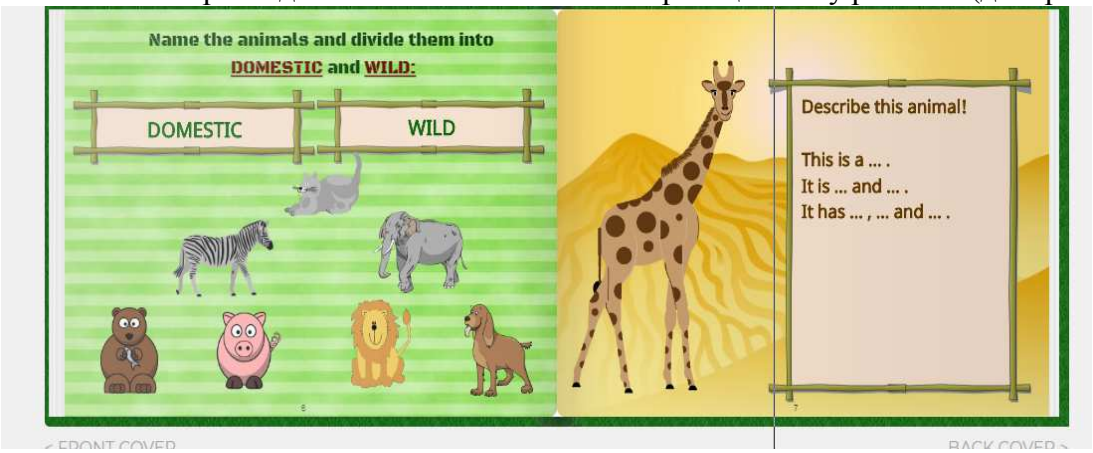

Рис. 4. Зразок 5-6 сторінок електронного посібника

На наступній сторінці запропоновано завдання, спрямовані на розвиток критичного мислення, оскільки учні повинні класифікувати нові лексичні одиниці та опрацювати укладений список слів для формування лінгвістичної компетенції. На післятекстовому етапі пропонується умовно-комунікативна вправа для формування англомовної комунікативної компетенції учнів, розвитку їх креативності та продуктивності.

На основі аналізу проєкту фрагмента електронного посібника з англійської мови варто відзначити, що авторка певною мірою дотримувалась запропонованих викладачем психофізіологічних, дидактичних і лінгвометодичних принципів. Представлений фрагмент електронного посібника доводить, що програма Storyjumper дає змогу вчителеві англійської мови самотужки укладати, структурувати та систематизувати завдання, наповнювати контент аутентичним, мультимедійним матеріалом (аудіо-, відео-, статичною і / або динамічною анімацією, доповнюючи чинний підручник для його удосконалення. Проаналізований фрагмент електронного посібника є авторським наочним доповненням до чинного паперового підручника з англійської мови та відрізняється низкою переваг (мультимедійністю, технологічністю, креативністю, мобільністю, доступністю, зручністю, інтерактивністю, комунікативною спрямованістю, можливостями персоналізації та диференціації, аутентичності навчального матеріалу з іноземної мови) й, відповідно, зумовлює інтенсифікацію та продуктивність навчання.

Отже, процес створення та укладання фрагмента електронного посібника з англійської мови на практичному занятті з дисципліни «Сучасні технології навчання англійської мови у ЗЗСО» є цінним методичним досвідом у професійній підготовці майбутніх учителів іноземної мови, зокрема у формуванні їх цифрової компетентності.

4. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Щоб узагальнити та систематизувати результати пробного навчання запропонованої дисципліни, ми здійснили анкетування, у процесі якого майбутні вчителі (28 осіб) англійської мови мали визначити, чи педагогічний експеримент позитивно вплинув на формування цифрової компетентності та розвиток їх професійної компетентності загалом. Відповіді респондентів такі: 75, 3 % відповіли «так»; 22,2 % сказали «не зовсім»; 2,5% дали негативну відповідь (див. рис. 5).

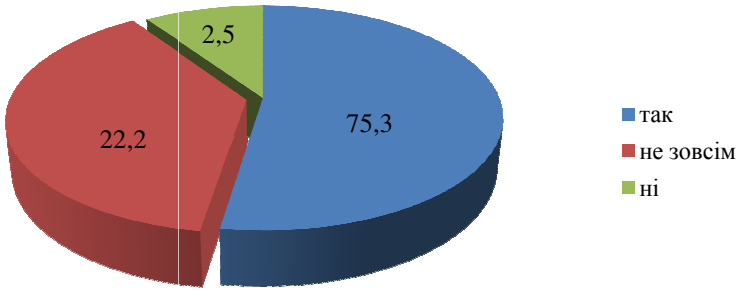

Рис. 5. Результати опитування щодо доцільності вивчення дисципліни «Сучасні технології навчання англійської мови у ЗЗСО» для поліпшення професійної підготовки майбутнього вчителя англійської мови

Отже, можна підсумувати, що вивчення дисципліни «Сучасні технології навчання англійської мови у ЗЗСО» є цінним методичним досвідом у процесі професійної підготовки майбутніх учителів англійської мови, оскільки студенти здобули елементарні

знання, зокрема сформовано вміння та навички розв'язування низки навчально-методичних завдань за допомогою цифрових технологій, роботи з великим обсягом професійно орієнтованої інформації, яка невпинно збагачується та оновлюється; вони також навчились критично й методично коректно аналізувати і відбирати аутентичний навчально-методичний матеріал, розробляти та структурувати власні електронні засоби навчання, взаємодіяти онлайн з навчальною і професійною метою тощо.

Перспективою подальших наукових розвідок уважаємо розроблення єдиної методичної системи та пошук ефективного інструментарію для розвитку цифрової компетентності майбутнього вчителя англійської мови, формування його медіа-грамотності, забезпечення знаннями основ програмування, уміннями алгоритмічного мислення й роботи з базами даних, а також навичками безпеки в Інтернеті та кібербезпеки, розумінням етики роботи з інформацією (авторського права, інтелектуальної власності тощо).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

[1] «Нова українська школа» [Електронний ресурс]. Доступно : http://www.https://osvita.ua/doc/files/news/520/52062/new-school.pdf

[2] Закон про освіту [Електронний ресурс]. Доступно : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19.

[3] COUNCIL RECOMMENDATION on Key Competences for Lifelong Learning [Електронний ресурс]. Доступно : https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/recommendation-key-competences-lifelong-learning.pdf.

[4] О. Б. Хомишак, О. В. Патієвич, Модернізація освітнього процесу з англійської мови у Новій українській школі. Київ, Україна : Кондор, 2018.

[5] О. Б. Бігич, Н. Ф. Бориско, Г. Е. Борецька, Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика, ред. С. Ю. Ніколаєва, Київ, Україна : Ленвіт, 2013.

[6] Ю. С. Жарких, Комп'ютерні технології в освіті, Київ, Україна : Київський університет, 2012.

[7] Т. Капелюшна,"АНАЛІЗ ЗМІСТУ ШКІЛЬНОГО НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ", *Порівняльно-педагогічні студії*, № 4 (22),с. 129 – 135, 2014.

[8] В. Ю. Биков, В. В. Лапінський, «Методологічні та методичні основи створення і використовування електронних засобів навчального призначення», *Комп'ютер у школі та сім'ї*, № 2, с. 3 – 6, 2012,.

[9] М. І. Жалдак, «Проблеми інформатизації навчального процесу в середніх і вищих навчальних закладах», *Комп'ютер у школі та сім'ї*, № 3, с. 8 – 15, 2013,.

[10] Т. Коваль, С. Сисоєва, Л. Сущенко, Підготовка викладачів вищої школи: інформаційні технології у педагогічній діяльності: навч.-метод. посіб., К.: Вид. центр КНЛУ, 2009.

[11] К. Колос, Л. Лупаренко «Педагогічний експеримент із розвитку комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти», *Інформаційні технології і засоби навчання,* 2016, N. 5 (55), с.105-124 [Електронний ресурс]. Доступно : http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2016_55_5_11.

[12] Н. В. Морзе, «Моделі ефективного використання інформаційно-комунікаційних та дистанційних технологій навчання у вищому навчальному закладі», *Інформаційні технології і засоби навчання,* 2008, N. 2 (6) [Електронний ресурс]. Доступно: http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/138/124.

[13] О. М. Спірін, Л. Н. Новицька, Л. А. Лупаренко «Науково-методичний та координаційний супровід розвитку інформаційного освітньо-наукового простору України», *Комп'ютер у школі та сім'ї*, № 5, с. 11 – 17, 2015.

Матеріал надійшов до редакції 18.01.2019 р.

РАЗВИТИЕ ЦИФРОВОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ПРОГРАММНОГО СРЕДСТВА STORYJUMPER

Хомышак Оксана Богдановна
кандидат педагогических наук, доцент кафедры сравнительной педагогики
и методики преподавания иностранных языков
Дрогобычский государственный педагогический университет имени Ивана Франко, г.Дрогобыч, Украина
ORCHID ID 0000-0003-3909-7439
khomyshak@ukr.net

Патиевич Ольга Васильевна
кандидат педагогических наук, доцент кафедры иностранных языков для естественных факультетов
Львовский национальный университет имени Ивана Франко, г. Львов, Украина
ORCID ID: http://orcid.org/0000-0001-6640-1219
olya.mylyk@gmail.com

Аннотация. В статье проиллюстрирован опыт преподавания учебной дисциплины «Современные технологии преподавания английского языка в среднеобразовательной школе» (2017/2018 учебный год). Проанализирована проблема формирования цифровой компетентности студентов-филологов и предложены пути ее решения для улучшения англоязычной образовательной работы в школе. Представлено содержание учебной программы в пределах реализации профессиональной подготовки будущего учителя английского языка в педагогическом вузе. Определены главные цели и задания дисциплины. Доказана необходимость модернизации обучения будущих учителей английского языка соответственно тенденциям развития цифровых технологий на примере студенческого проекта электронного пособия, сделанного с помощью программы Storyjumper. Проиллюстрировано, что программа-шаблон дает возможность будущему учителю английского языка разработать, структурировать и систематизировать лингвистические и коммуникативные задания, наполнять содержание мультимедиа аутентическим материалом (аудио-, видео-, статической и / или динамической анимацией). На основе результатов опроса студентов направления подготовки «6.02030302 Филология. «Язык и литература (английский)» Дрогобичского государственного педагогического университета имени Ивана Франко доказано, что цифровые технологии – современные эффективные и доступные средства обучения, которые мотивируют и усовершенствуют иноязычный образовательный процесс с учетом их мультимедиа, креативности, интерактивности и возможности наполнения аутентичным материалом, а цифровая компетентность – неотъемлемая часть профессиональной подготовки будущего учителя английского языка.

Ключевые слова: цифровая компетентность; профессиональная подготовка; электронное пособие; программа Storyjumper; будущий учитель английского языка.

FUTURE ENGLISH LANGUAGE TEACHERS' DIGITAL COMPETENCE DEVELOPMENT BY MEANS OF STORYJUMPER SOFTWARE TOOL

Oksana B. Khomyshak
PhD of Pedagogical Sciences, Assosiate Professor of the Comparative Pedagogy
and Methods of Foreign Languages Teaching Department
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, Drohobych, Ukraine
ORCHID ID 0000-0003-3909-7439
khomyshak@ukr.net

Olha V. Patiyevych
PhD of Pedagogical Sciences, Assistant Professor of the Department of Foreign Languages for Sciences
Ivan Franko National University of Lviv, Lviv, Ukraine
ORCID ID: 0000-0001-6640-1219
olya.mylyk@gmail.com

Abstract. Integration of digital tools to all spheres of a modern teacher's life evokes new approaches search for building and organization of educational process, particularly of English. During a long period of time, a paper textbook was considered to be the main tool in teaching and a teacher was the only source of knowledge. But nowadays the interaction between a teacher and a pupil as subjects of educational process at the lesson is impossible without digital tools, which give the opportunity to multiple information and scientific knowledge access immediately in spite

of their constant storing and enriching. Taking it into account the professional training of a future English teacher should be done with the aid of digital competence formation, which includes conscious, critical and responsible use and interaction with digital tools in learning, teaching and social communication. In the article on the basis of the experience of "Modern technologies of English teaching in a secondary school" learning (2017/2018 academic year) the necessity of foreign language teachers training modernization in the higher educational institutions according to new tendencies of digital technologies development has been proved. The main course aim, tasks and content have been defined. The target knowledge, skills and habits for selecting and teaching on the basis of English educational websites, electronic textbooks, computer programs, audio / video podcasts, computer-based tests and blogs have been outlined. As a result, students have known modern technical and electronic aids, computer programs, methods and ways of foreign language teaching and testing with the aid of digital tools. Moreover, students have enriched their experience of English teaching methodology, having done a project on creating a sample electronic textbook with the aid of computer program Storyjumper. It has been stated that such tool gives for a future English teacher an opportunity to work out, structure and systematize language and communicative tasks, fill it with multimedia authentic content (audio, video, static and / or dynamic animation). With the help of interview of students of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, it has been proved that the digital technologies are modern effective and available teaching aids, which motivate and improve the process of foreign language teaching due to their multimedia, creative, interactive and authentic material options.

Keywords: digital competence; professional training; e-textbook; computer program Storyjumper; future English teacher.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

[1] New Ukrainian School [Online]. Available : http://www.https://osvita.ua/doc/files/news/520/52062/new-school.pdf. (in Ukrainian)
[2] Law of Ukraine "On Education" [Online]. Available : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19. (in Ukrainian)
[3] COUNCIL RECOMMENDATION on Key Competences for Lifelong Learning [Online]. Available : https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/recommendation-key-competences-lifelong-learning.pdf. (in English).
[4] O. Khomyshak, O. Patievych, English educational process modernization in the New Ukrainian school, Kyiv, Ukraine : Condor, 2018. (in Ukrainian)
[5] O. Bihych, N. Borysko, H. Boretska, *Foreign languages and cultures teaching methods : theory and practice*, editor-in-chief S. Yu. Nikolaeva, Kyiv, Ukraine : Lenvit, 2013. (in Ukrainian)
[6] Yu. S. Zharkykh, *Computer technologies in education*, Kyiv, Ukraine: Kyiv University, 2012. (in Ukrainian)
[7] T. Kapelyushna, "English school teaching content analysis in the context of educational space internationalization ", *Comparative pedagogical studies,* no. 4 (22), pp. 129-134, 2014. (in Ukrainian)
[8] V. Yu. Bykov, and V. V. Lapinskyy, "Basics of creating and usage of electronic teaching aids: methodology and methods", *Computer in the school and family*, no. 2, pp. 3-6, 2012. (in Ukrainian)
[9] M. I. Zhaldak, "Problems of educational process informatization in secondary and higher educational institutions". *Computer in the school and family*, no. 3, pp. 8-15, 2013. (in Ukrainian)
[10] T. Koval, S. Sysoeva, and L. Sushchenko, Training of educators of higher educational institution : information technologies in pedagogical activity: textbook, Kyiv: PH of KNLU, 2009. (in Ukrainian)
[11] K. Kolos, and L. Luparenko, Pedagogical experiment of development of computer-oriented learning environment of an institute of postgraduate pedagogical education, *Information Technologies and Learning Tools*, vol. 5 (55), pp.105-124, 2016. [Online]. Available : http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2016_55_5_11. (in Ukrainian)
[12] N. V. Morze, "Models of effective information and communication and distant technologies teaching in higher educational institution", *Information technology and learning tools*, vol. 2 (6), 2008. Available : http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/138/124. (in Ukrainian)
[13] O. M. Spirin, T. L. Novytska, and L. A. Luparenko "Guidance and Coordination Support of the Development of Information Educational and Scientific Space of Ukraine", *Computer in the school and family*, no. 5, pp. 11-15, 2015. (in Ukrainian)

(cc) BY-NC-SA

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.